

Utbildningsinspektion i Värmlandsbro och Tveta skolor

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Värmlandsbro och Tveta skolor den 4 och 5 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, som utgörs av skolans uppdrag att främja elevernas lärande, **Normer och värden**, demokratiuppdraget som handlar om att överföra grundläggande värden, samt **Ledning och kvalitetsarbete**, som fokuserar rektorns och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning, och hur skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Värmlandsbro och Tveta skolor intervjuades rektorn, lärarna, elevvårdspersonal samt representanter för elever och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i rektorsområdet utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Värmlandsbro skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	38
Förskoleklass	12
Grundskola	74
Tveta skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	28
Förskoleklass	9
Grundskola	45

Värmlandsbro och Tveta skolor är två små landsbygdsskolor inom Höglunda verksamhetsområde i Säffle kommun. Skolorna har en gemensam rektor, som också ansvarar för förskoleverksamheten inom upptagningsområdena.

Ingendera skolan har några elever med annat modersmål än svenska inom de geografiska upptagningsområdena. Till Tveta skola skjutsas dock asylsökande barn i åldrarna 10–12 år. Av dessa elever, som vid inspektionsbesöket var tolv till antalet, undervisas flertalet i en åldersblandad förberedelseklass – den s.k. internationella klassen.

Helhetsbedömning

Värmlandsbro och Tveta skolor är enligt barn, elever och föräldrar lugna och trygga skolor som utgör goda lärandemiljöer, där eleverna i huvudsak når målen i de nationella ämnesproven för årskurs 5. Båda skolorna uppvisar dock brister när det gäller utvärdering och uppföljning av kunskapsresultaten i grundskolans samtliga ämnen. Skolorna har påbörjat arbetet med individuella utvecklingsplaner, kopplade till utvecklingssamtalen enligt en kommungemensam mall. Representanter från grundskolorna har tillsammans med verksamhetschefen tagit fram förslag till kommungemensamma IUP-blanketter. Blanketterna har processats och utvärderats i skolorna men trots detta inte vunnit acceptans bland lärare och föräldrar vilket resulterat i individuella utvecklingsplaner av skiftande kvalitet.

Inspektionen visar att eleverna via klassråd, elevråd och samverkansråd ges möjlighet att utöva ett visst inflytande över utformningen av skolgården och övrig utemiljö. Eleverna har vidare deltagit i framtagandet av ordningsregler, planerat Luciafirande etc. Dock klargör inte skolorna i tillräcklig grad utbildningsmålen för elever och föräldrar vilket begränsar elevernas möjligheter till inflytande över det egna lärandet.

Elever i behov av särskilda stödåtgärder får det stöd de har rätt till. Båda skolorna har mycket god tillgång till personal i form av lärare, speciallärare, fritidspedagoger, förskollärare och elevassistenter. Åtgärdsprogram upprättas för flertalet elever i behov av särskilt stöd. Enligt rektorn förs alltid pedagogiska diskussioner kring de enskilda elevernas behov inför upprättandet av åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer att skolan ska upprätta åtgärdsprogram även för de nyanlända eleverna i

förberedelseklassen och att dessa elever även ska erbjudas studiehandledning på modersmålet.

Inspektörerna bedömer att båda skolorna utgör trygga lärandemiljöer och att personalen arbetar aktivt med att utveckla elevernas känsla för samhörighet och ansvar samt bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Skolornas likabehandlingsplaner uppfyller dock inte till alla delar de krav som ställs på sådana planer.

Inspektionen visar att rektorn har valt att delvis behålla klassläraresystemet i Värmlandsbro skola och fördelat några lärares tjänstgöring på sådant sätt att de undervisar i ämnen som de inte har utbildning för. Inspektionen visar också att rektorn bör utveckla det pedagogiska ledarskapet och ta ett större ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

De kvalitetsredovisningar som inspektörerna tagit del av saknar bl.a. redovisningar av elevernas kunskapsutveckling och i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen förverkligats. Av intervjuer och dokumentation framgår att utbildningen vid Värmlandsbro och Tveta skolor är till alla delar avgiftsfri.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolorna gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Åtgärdsprogram upprättas inte för nyanlända elever i Tveta skola (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Tveta skola anordnar inte studiehandledning på modersmålet för elever som behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).
- Skolorna ordningsregler är inte utarbetade under medverkan av företrädare för eleverna (6 kap. 8b § grundskoleförordningen).
- Eleverna får ingen undervisning i hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).
- Elevens val erbjuds inte i Värmlandsbro skola (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen).
- Båda skolorna saknar arbetsplaner (2 kap. 23 § skollagen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Värmlandsbro skola bör utveckla informationen om läroplans- och kursplanemålen till elever och föräldrar och på så sätt öka möjligheten till inflytande över elevernas lärande.
- Skolan bör följa upp och utvärdera varje elevs kunskapsutveckling utifrån kursplanernas mål i samtliga ämnen.
- Skolorna bör utveckla elevernas individuella utvecklingsplaner och relatera dessa till målen i läroplanen och kursplanerna.
- Rektorn bör utveckla det pedagogiska ledarskapet och ta ett större ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.
- Skolorna bör förbättra det systematiska kvalitetsarbetet.
- Värmlandsbro skola bör utveckla strategier för att säkra tillgången till lärare med utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebär en avsevärd avvikelse från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Inspektörerna granskar om utbildningen ger kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Vidare granskas vilka förutsättningar kommun och skola ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig goda kunskaper i förhållande till läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar:

Av skolornas kvalitetsredovisningar framgår att flertalet elever i årskurs 5 når målen i ämnena svenska, engelska och matematik. Skolorna redovisar inte några kunskapsresultat i övriga ämnen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att flertalet elever når kursplanernas mål i ämnena svenska, engelska och matematik. Underlag saknas för bedömning av kunskapsresultaten i övriga ämnen.

1.2 Uppföljning av kunskapsresultaten

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om resultatet av skolans verksamhet följs upp kontinuerligt så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om lärarna använder resultaten från de nationella proven för att analysera och främja elevernas kunskapsutveckling samt
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen.

6 (16)

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Skolorna gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen. Sammantaget bedömer inspektörerna att uppföljningen av kunskapsresultaten är av mindre god kvalitet.

Uppföljning av skolornas verksamhet

Enligt läroplanen ska undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följas upp och nya metoder prövas och utvärderas. (Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling)

Båda skolornas lärare följer upp elevernas sociala utveckling samt kunskapsresultaten i främst ämnena svenska, engelska och matematik.

Inspektörerna bedömer att verksamheten inte följs upp och utvärderas kontinuerligt och systematiskt så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

1.3 Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna utvärderar varje elevs kunskapsutveckling utifrån kursplanernas mål i samtliga ämnen,
- om kontinuerliga utvecklingssamtal, med stöd av den individuella utvecklingsplanen, genomförs samt att ett samtal förs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betygskatalog förs på ett rättssäkert sätt samt
- om betyg sätts enligt författningarna krav.

Bedömning av området Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Värmlandsbro skola bör utveckla utvecklingssamtalen att omfatta samtliga ämnen och båda skolorna bör utveckla elevernas individuella utvecklingsplaner och relatera dessa till målen i läroplanen och kursplanerna. Sammantaget bedömer inspektörerna att dessa områden är av mindre god kvalitet.

Enligt grundskoleförordningen ska läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas (utvecklingssamtal). Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framtidsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Utvecklingsplanen kan även innehålla överenskommelser mellan lärare, elev och vårdnadshavare. Informationen vid utvecklingssamtalet bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Utvärdering av varje elevs kunskapsutveckling

Läraren ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn (Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg, Riktlinjer).

Inför utvecklingssamtalen informeras elever och föräldrar i Värmlandsbro och Tvetaskolor om skolgången – främst den sociala utvecklingen. Under utvecklingssamtalen informeras vårdnadshavarna i Tvetaskola muntligt om kunskapsutvecklingen i de flesta ämnen. I Värmlandsbro skola begränsas informationen i huvudsak till de tre ämnena svenska, engelska och matematik.

Inspektörerna bedömer att Tvetaskola, men även Värmlandsbro, bör följa upp och utvärdera varje elevs kunskapsutveckling utifrån kursplanernas mål i samtliga ämnen.

Utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner

De individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av saknar i huvudsak beskrivningar av vilka insatser som behövs för elevernas kunskaper ska utvecklas för att nå målen inom ramen för läroplanen och kursplanen. Vidare är de formulerade på sådant sätt att de fokuserar mera på elevens och föräldrarnas ansvar vad gäller måluppfyllelse än skolans ansvar.

Inspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla elevernas individuella utvecklingsplaner och relatera dessa till målen i läroplanen och kursplanen.

1.4 Genomförande av utbildningen**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans verksamhet,

8 (16)

- om organisation och varierade arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om undervisningen är saklig och allsidig samt
- om alla som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att genomförandet av utbildningen är av god kvalitet trots vissa brister vad gäller information till elever och föräldrar om kursplanemålen.

I samband med skolbesök och intervjuer framkommer att eleverna får lära sig att lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem.

Inspektörerna bedömer att läroplanens mål att sträva mot till vissa delar anger inriktningen för skolornas verksamhet. Vidare framkommer att båda skolorna ger utrymme för olika arbetsformer och att undervisningen präglas av allsidighet och saklighet.

Inflytande och ansvarstagande

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).

Vid lärar- och elevintervjuerna framkommer att lärarna i Värmlandsbro skola inte klargör för eleverna vilka mål utbildningen har vilket begränsar elevernas möjligheter till inflytande över sitt eget lärande. I Tiveta skola informerar flertalet lärare eleverna om de nationella kursplanemålen. Eleverna i Värmlandsbro skola säger att de får vara med och bestämma vilka extrauppgifter som ska utföras men de har inget inflytande över valet av arbetssätt och arbetsformer.

Inspektörerna bedömer att lärarna i Värmlandsbro skola bättre bör klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, så att eleverna får bättre förutsättningar till inflytande och påverkan av det egna lärandet.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov,
- om skolan uppmärksammar och hjälper elever i behov av särskilt stöd samt
- om åtgärdsprogram alltid upprättas vid särskilda stödinsatser.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att skolornas anpassning av verksamheten till elevernas behov är av god kvalitet, trots att Tveta skola inte upprättar åtgärdsprogram för de asylsökande eleverna och erbjuder dessa elever studiehandledning på modersmålet.

Inspektörerna bedömer att undervisningen i huvudsak anpassas till elevernas förutsättningar och behov.

Elever i behov av stöd

Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och hjälpa elever i behov av särskilt stöd (Lpo94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer).

Enligt rektorn och intervjuade lärare, elever och föräldrar får eleverna det stöd de har rätt till. Dock får inte de elever som behöver det studiehandledning på sitt modersmål.

Upprättande av åtgärdsprogram

Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas (5 kap. 1 § grundskoleförordningen). En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Av intervjuer och dokumentation framkommer att åtgärdsprogram utarbetas för elever i behov av särskilda stödåtgärder vid båda skolorna. Dock upprättas inga åtgärdsprogram för de asylsökande eleverna i förberedelseklassen i Tveta skola. Dessa elever erbjuds inte heller studiehandledning på modersmålet.

Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogram måste upprättas för nyanlända elever. Dessa elever ska också erhålla studiehandledning på modersmålet.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att hos eleverna utveckla normer och värden i enlighet med styrdokumentet för vårt skolväsende.

Enligt skollagen ska utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna ska utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna ska också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden och eleverna ska kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- förekomsten av trakasserier eller annan kränkande behandling,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever samt
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att området Normer i studiemiljö och samvaro är av god kvalitet. Elever och föräldrar i Värmlandsbro och Tveta skolor säger i intervjuer att eleverna känner sig trygga och att de vet till vem de ska vända sig i händelse av att någon elev utsätts för kränkande behandling.

Eleverna beskriver i intervjuer att lärarna ofta talar om att man ska visa respekt för andra. De berättar också om skolornas kamratstödande organisation. Lärarna hävdar att skolornas värdegrundsarbete resulterar i att eleverna tillägnar sig ett demokratiskt förhållningssätt.

Inspektörerna bedömer att skolorna aktivt motverkar förekomsten av trakasserier eller annan kränkande behandling och att båda skolorna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Likabehandlingsplanerna uppfyller dock inte alla de krav som ställs på sådana planer.

Ordningsregler

Rektorn ansvarar för att det finns ordningsregler för varje skola. Ordningsreglerna

ska utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare (6 kap. 8b § grundskoleförordningen).

Skolornas ordningsregler är kända av eleverna, men företrädare för eleverna har inte medverkat i utarbetandet av dessa.

Inspektörerna bedömer att skolornas ordningsregler inte är utarbetade under medverkan av företrädare för eleverna.

Likabehandling

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Skolans likabehandlingsplan ska bland annat utgå från situationen vid skolan och upprättas under medverkan av eleverna för att vara aktuell i det vardagliga arbetet. Den ska dessutom t.ex. ange vilka åtgärder som planeras under året utifrån skolans behov. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

Vid inspektionsbesöket fanns det vid Värmlandsbro och Tveta skolor likabehandlingsplaner som bland annat beskriver skolornas förebyggande arbete, vilka åtgärder som vidtas i samband med akuta situationer och hur arbetet mot kränkande behandling ska utvärderas. Likabehandlingsplanerna uppfyller dock inte alla de krav som ställs på sådana planer. Bl.a. saknas beskrivningar av de insatser som behövs för att främja likabehandling kopplade till diskrimineringsgrunderna, det vill säga främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etniskt tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Skolornas likabehandlingsplaner är inte daterade. Ansvaret för upprättandet av dessa planer har inte överlåtits till rektorerna, varför bedömningen görs i kommunrapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas verksamhetens ledning och personal och om kommunen och skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur kommunens och skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn är förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten utvecklas i riktning mot de nationella målen samt
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Vid intervjuerna säger lärarna i Värmlandsbro skola att rektorn är förtrogen med verksamheten men det finns önskemål om att hon ska delta mera i det dagliga arbetet. Lärarna i Tveta skola säger att rektorn är förtrogen med verksamheten. Även intervjuade föräldrar och elever säger att de tror att rektorn väl känner till vad som händer i skolorna.

Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med det dagliga arbetet i båda skolorna, men hon bör utveckla det pedagogiska ledarskapet och ta ett större ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Sammantaget bedömer inspektörerna att området Rektors ansvar är av god kvalitet.

Inspektörerna bedömer vidare att ansvarsfördelningen när det gäller barnen i förberedelseklasserna vid Tveta skola måste förtydligas. (Se vidare kommunrapporten).

Rektor som pedagogisk ledare

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Vid intervjuerna framkommer att rektorn i arbetet med att organisera undervisningen fungerar som pedagogisk ledare. Ansvarsfördelningen är dock oklar när det gäller Tveta skolas förberedelseklass. Enligt rektorn är ansvarsfördelningen delad mellan en samordnade rektorn och rektorn vid Tveta skola. Se vidare i kommunrapporten.

Inspektörerna bedömer att rektorn i huvudsak tar det övergripande ansvaret för att verksamheten. Dock har rektorn inte till fullo tagit ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,

- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att professionellt kunna utföra sina arbetsuppgifter samt
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att rektorn genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt. Inspektörerna bedömer dock att Värmlandsbro skola, i en betydlig del av undervisningen, använder lärare som inte har en utbildning för den undervisning de bedriver, trots att lärare med sådan utbildning finns att tillgå. Sammantaget bedömer inspektörerna att lärarnas kompetens inte utnyttjas på rätt sätt. På grund härav bedöms området Personalens utveckling och kompetens vara av mindre god kvalitet.

Personalens utbildning

Kommuner och landsting är skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. (2 kap. 3 § skollagen).

I Värmlandsbro skola tjänstgör två grundskollärare 1–7 med inriktning mot matematik och naturorienterande ämnen samt en grundskollärare 4–9 med inriktning mot samhällsorienterande ämnen som klasslärare vilket innebär att de undervisar i ämnen som de inte har utbildning för. Vidare finns det en tillsvidareanställd grundskollärare 1–7 med inriktning mot svenska och samhällsorienterande ämnen som endast undervisar i idrott och hälsa.

Inspektörerna bedömer att Värmlandsbro skola, i en betydlig del av undervisningen, använder lärare som inte har en utbildning för den undervisning de bedriver, trots att lärare med sådan utbildning finns att tillgå.

Personalens insikter i de författningar som styr

Kommuner och landsting ska se till att lärare, förskollärare och fritidspedagoger som undervisar har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen (2 kap 7a § skollagen).

Vid intervju framgår att personalen inte har kunskap om gällande bestämmelser t.ex. om elevens val och svenska som andraspråk eller om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot. (Se vidare kommunrapporten).

Personalens kompetensutveckling

Varje kommun och landsting ska se till att kompetensutveckling anordnas för den personal som har hand om utbildningen. Kommuner och landsting ska vinnlägga sig om en planering av personalens kompetensutveckling (2 kap 7 § skollagen).

Vid intervjuer framkommer att kommunen erbjuder lärarna viss kompetensutveckling för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter. Dock har dessa kompetensutvecklingsinsatser inte bidragit till att utveckla personalens kunskaper i styrdokumentet.

3.3 Tillgång till utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och om den erbjudna undervisningstiden kan redovisas,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler samt
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som innebär en ringa kostnad.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning vid båda skolorna är av mindre god kvalitet, eftersom eleverna inte ges möjlighet att uppnå målen för årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap. Vidare anordnas inte svenska som andraspråk som alternativ till ämnet svenska i Tveta skola och eleverna i Värmlandsbro skola erbjuds inte elevens val.

Garanterad undervisningstid

För varje ämne finns en kursplan. I kursplanerna anges

- de mål som undervisningen ska sträva mot och
 - de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret.
- Kursplanerna fastställs av regeringen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).

Undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas i stället för undervisning i svenska. (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Vid inspektionsbesöken framkommer att undervisning i hem- och konsumentkunskap anordnas först i årskurs 6. Vidare framkommer att undervisning i svenska som andraspråk i Tvetas skola anordnas som stödundervisning – inte i stället för undervisning i ämnet svenska. Elever, som har annat språk än svenska som modersmål, följer undervisningen i svenska, men erbjuds dessutom stödundervisning i svenska som andraspråk.

Inspektörerna bedömer att eleverna inte får någon undervisning i hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5. Vidare bedömer inspektörerna att undervisningen i svenska som andraspråk anordnas som stöd och inte som ett eget ämne.

Valmöjligheter

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk). Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).

Vid intervjuer med elever och personal framkommer att Värmlandsbro skola inte erbjuder eleverna elevens val i årskurserna 1–6.

Inspektörerna bedömer att Värmlandsbro skola inte erbjuder eleverna elevens val.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete med syftet att nå målen i styrdokumentet,
- om det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att området Kvalitetsarbete är av mindre god kvalitet, eftersom båda skolorna saknar arbetsplaner. De kvalitetsredovisningar som inspektörerna tagit del av uppfyller dock i huvudsak förordningens krav.

Systematiskt kvalitetsarbete

För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen ska det finnas en arbetsplan.

Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Rektorn beslutar om arbetsplanen.

Arbetsplanen ska kontinuerligt följas upp och utvärderas. (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).

Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling).

Av intervjuer och dokumentation framgår att båda skolorna bör förbättra det systematiska kvalitetsarbetet. Vidare framkommer att det saknas arbetsplaner i båda skolorna.

Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra det systematiska kvalitetsarbetet.

Vidare bedömer inspektörerna att båda skolorna saknar arbetsplaner.

2008-02-11 Göteborg

Gerhard Eriksson

Hanna Carson-Lans